

Ο Μανούσος και οι ξωτικιές

(Ο λυράρης κι η νεράιδα)

Ήτονε μια φορά σε ένα χωριό, απάνω στα βουνά, ένα κοπέλι. Μανούσο τονε λέγανε και από όταν ήντονε μικιό ένα μόνο πράμα ήθελε. Να μάθει να παίζει τη λύρα. Σαν επάενε στα πανηγύρια και εθώριε τσι λυράρηδες να παίζουνε με χάρη και μαεστρία το δοξάρι, εθέριεβε μέσα ντου η φωθιά τση ζήλιας και έφευγε από το γλέντι μανισμένο*. Πιο πολύ και από τη ζήση του ήθελε να πιάσει και απατός* ντου στα χέρια τη λύρα και να την κάμει να τραγουδήξει, μα ήντα να κάμει ο καφερός απούντανε από φτωχιά οικογένεια και ο κύρης του δεν εμπόργιε να του αγοράσει λύρα.

Σαν εμπήκε στα δεκαεφτά, αρχίνιξε να δουλεύει εδώ και εκεί για να μάσει τσι παράδες απού χρειιάζονταν. Σαν εμάζωξέ τσι, τοίμασε σε ένα μαντήλι λίγο ψωμί, ένα δυό κρομούδια, καμπόσες ελιές και ξεκίνησενε να πάει στη χώρα*. Εκιά, επήε στον πιο παλιό μάστορα της λύρας και του ζήτηξε να του φτιάξει μια.

Ο μάστορας εμέτρησε τσι παράδες του κοπελιού μα τσι βρήκε λειψούς, και ήθελενε να ντου πει πως με τόσους παράδες, λύρα δεν εμπόργιε να του κάμει. Μα τότεσάς εκοίταξε στα μάθια του κοπελιού και είδε τη φωθιά που τό'καιγε, τέτοια φωθιά που δεν την είχε δει ποτές του. «Φύε τώρα και ξανάλα σε δέκα μέρες να πάρεις τη λύρα σου» είπενε στο κοπέλι μα εκείό του απάντηξε «Όι μάστορα, επαέ θα μείνω να ανιμένω*, δεν γαέρνω* γω στο χωργιό δίχως λύρα». Έτσα και έγινε. Εκάθουνταν ο Μανούσος σε μια γωνιά και δεν έβγανε άχνα, μόνο εμασούλαγε λίγο απ'το προσφάι του, και εθώριε το μάστορα απού εδούλευγε. Εκειός, ο μάστορας, εδιάλεξε πρώτα ξύλο από μαύρη μουριά, το καλύτερο ξύλο για λύρες που κελαϊδούν. Έτρεχαν τα χέργια ντου απάνω στο ξύλο, με το σκεπάρνι,

τη ράσπα και το πάστρογγλο. Τό'κοψε, το πελέκησε, το κούφωσε από μέσα. Για καπάκι εδιάλεξε κατράνι*και σαν να χάιδευε κοπέλι, απαλά και με φροντίδα, άνοιξε τα μάθια τσι λύρας. Σκάλισε, γυάλισε, βερνίκωσε, βίδωσε.....

Επεράσανε εσά εννιά ημέρες και εννιά νύχτες. Τη δέκατη ημέρα ο Μανούσος ήντονε έτοιμος να γαίρει στο χωριό ντου με την πανέμορφη λύρα του. Λίγο πριχού φύγει, τονέ ρωτά ο μάστορας «Κατέεις να παίζεις τη λύρα ή τσάμπτα ο κόπος μου;». «Δεν κατέω μα θα μάθω» αποκρίθηκε εκείνος. «Θα σου πω μιαν ιστορία που και εγώ την άκουσα από τσι παλιούς και αν είναι αλήθεια δεν κατέω, μα θα στηνε πώ και ξιά* σου. Ανέ θες να παίζεις τόσο γλυκά απού να κουζουλένεις τσι αθρώπους, πρέπει να πας μια νύχτα απού αδειάζει το φεγγάρι και να καθήσεις καταμεσής σε ένα σταυροδρόμι.

Πάρε μαζί σου μαυρομάνικο* μαχαίρι και κάμε ένα γύρο*. Απής* κάθισε εκιά μέσα και αρχίνιξε να παίζεις και τότεσάς θα μαζωχτούνε τα στοιχειά τριγύρω σου. Θα φανερωθούνε σαν όμορφες κοπελιές και θα σε καλούνε να βγεις από το γύρο, μα εσύ κάμε πως δεν τζι γροικάς*. Ανε βγάλεις από το γύρο το χέρι σου κακομίτσι* θα σου το πάρουν. Και ανέ βγεις ολάκερος θε να σε φάνε. Μείνε εκιά και μόνο λίγο πριχού* βγει ο ήλιος, βγάνε το μικιό σου δακτυλάκι και δώσε ντόνε το. Και αυτές για αντάλαγμα θε να σε κάμουνε τέτοιο λυράρη απού κανείς δεν άκουσενε ποτές».

Αυτά είπε ο γέρο μάστορας και ο Μανούσος επέταγε από τη χαρά ντου.

Σας έφταξε στο σπίντι του, ανίμενε να τελειώσει το φεγγάρι τη χάση ντου και σαν έφταξε η σωστή νυχθιά, επήρε το μαυρομάνικο μαχαίρι και έγκαψε* από το σπίτι. Έφταξενε στο σταυροδρόμι και έκαμε απίς τούπενε ο μάστορας. Έκάθουνταν μέσα στο γύρο και έπαζε τη λύρα του, όταν ξάφνου εφανήκανε τρεις κοπελιές να'ρχουνται από τα χωράφια. Όμορ-

φες, με ομορφιά απού δεν είχε δει ποτές ντου και γλυκόλαλες τονε χαιρετήξανε. «Καλή σου ώρα κοπέλι. Ήντα γρατζουνάς εκιά και μας εκουζούλανες; Έλα μαθές κοντά μου και εγώ θα σου δείξω πως την παίζουνε τη λύρα οι σωστοί άντρες» είπενε η μια και ο Μανούσος εκοκκίνισε από

τη ντροπή του.

Έκαμε να σηκωθεί από τον κύκλο και να σιμώσει στηνκοπελιά και να της δώσει τη λύρα, μα τότε εθυμήθηκε τη συμβουλή του μάστορα. Αυτές μαθές ήτονε τα στοιχειά και επαλέβγανε να τονε αφανίσουνε. «Τη λύρα μου ανε θες στη δίνω κοπελιά» αποκρίθηκε με πονηριά

εκείνος «Μα από'παέ δεν το κουνώ». Εκείας επάγωσενε το χαμόγελο μα σίμωσε στο γύρο και γλυκομίλησενε «Όπως ορίζεις, δώκε μου τη λύρα σου». Ο Μανούσος, πολύ προσεχτικά, έβγανε τη λύρα από το γύρο και της την έδωκε, μα δεν έβγανε μούδε ένα πόντο από τη χέρα ντου. Η ξωτικιά έπαιξενε δυό στιγμές σκοπό γλυκό που κόντεψενε να του πάρει το μυαλό και απέ* του είπενε. «Ετσά δε εμπορείς να μαθεις πράμα. Σίμωσε να θωρείς καλά ανέ θες να μάθεις, ειδαλλιώς ούλοι θε να γελούνε με τα γρατζουνίσματά σου». «Όϊ κοπελιά, καλά είμαι και απο'δω» αποκρίθηκε με πονηριά εκειός και εκείνη, μανισμένη απου φάνηκε ξύπνιος, του'δωκε πίσω τη λύρα του και του'πε «Ε, μα αφού εσύ δε με πιστεύεις, και γω δε σου μαθαίνω πράμα».

Ο Μανούσος εγέλασένε κρυφά και άρχισενε πάλι να γρατζουνά τσι χορδές τσι λύρας του. Ούλη νύχτα έμειναν εκειά οι τέσσερίς ντονέ. Οι ξωτικιές να παλεύουνε να τονε γελάσουνε με χίλιους δυο τρόπους, πότε να τον καλούνε με λόγια γλυκά και πότε να τον περιγελούνε για το παίξιμό του. Και ο Μανούσος να μένει μέσα στο γύρο που τονε φύλαε. Λίγο πριχού φανεί ο ήλιος, ακούστηκενε το πρώτο λάλημα του κόκορα και οι ξωτικιές εσκιάχτηκαν. Έπρεπε να γκάψουνε πριχού τσι βρει το φως τσι μέρας γιάντα ανε τσί'βλεπε, θα γίνουνταν σκόνη. Όμως και η περηφάνια

τους δεν τσ'άφηνε να γκάψουν άπραγες. «Καλός είσαι, μας ενήκησες μα τώρα κάμε μας τη χάρη. Δώσε μας κάτι, ότι νά'ναι και εμείς θα σου μάθωμαι να παίζεις τη λύρα.» είπε η μεγαλύτερη και ο Μανούσος, προσεκτικά έβγαλε από το γύρο την άκρη από το μικρό του δαχτυλάκι. Αμέσως οι ξωτικιές του τό'κοσαν και ρούφηξαν το αίμα. Ο Μανούσος, κόκκινος από τον πόνο, τους φώναξε. «Εγώ κράτησα τη συμφωνία, σειρά σας τώρα» και τους έδωσε τη λύρα.

Αμέσως εκείνες υπάκουσαν και άρχισαν να παίζουν με τέχνη. Μουσική γλυκιά απλώθηκε στο σταυροδρόμι, τόσο γλυκειά που μέχρι και οι πέτρες χόρευαν. Σαν ρόδισεν ο ουρανός, οι ξωτικιές τράβηξαν μακριά και ο Μανούσος με το κομμένο δαχτύλι, έγινε ο πιο περιζήτητος λυράρης τσι Κρήτης. Λένε πως μέχρι σήμερα, όποιος θε να μάθει να παίζει τη λύρα με τέχνη, πρέπει να πάει στο σταυροδρόμι και να περιμένει τσι ξωτικιές.

Μανισμένο = θυμωμένο

Απατός ντου = αυτός

Χώρα = η πόλη

Ανημένω = περιμένω

Γαέρνω = επιστρέφω

Κατράνι = Κέδρος λιβάνου

Ξιά σου = εξουσία σου (κάνε ότι θες)

Μαυρομάνικο = Παραδοσιακό κρητικό μαχαίρι με μαύρη λαβή.

Γύρο = κύκλο

Απής= μετά

Γροικάς= ακούς

Κακομίτσι = καημένε

Πριχού = πριν

Έγκαψε= έφυγε

Απέ = τότε, μετά